

Leercyclus “Naar emissieloze vitale landbouw”

17 feb 2025
Stikstofdeken slechten
www.deboeraanhteroer.nl

DE STIKSTOFDEKEN SLECHTEN : LES 1 De Koninklijke route naar verduurzaming Pierre Berntsen ABN Amro

6 24 JANUARI 2025 | NIEUWE OOST | OPINIE

OPINIE EERLIJKE COMPENSATIE MEERKOSTEN

Koninklijke route naar verduurzaming

Daadwerkelijke verduurzaming met een eerlijke compensatie voor de meerkosten is de meest wenselijke route, stelt Pierre Berntsen van ABN Amro.

Hi hebben als samenleving een voedselstelsel gecreëerd dat kwalitatief hoogwaardig, veilig en goedkoop voedsel aanleedt aan miljoenen consumenten in binnen- en buitenland. De financiële voordelen van toegenomen efficiëntie en productiviteit zijn voedsel doorgevoerd aan vervolgschakels in de keten. Met aan het einde de consument die door de jaren heen steeds minder uitgeeft aan steeds meer en meer bewerkt voedsel. Dit voedselstelsel drukt echter op onze leefomgeving en de bestaanszekerheid van zwakke schakels in de voedselketen, vooral boeren, tuinders en vissers, in Nederland en daarbuiten. De zogeheten externe kosten hebben we veronachtzaamd.

Voor Nederland geldt dat de grote bedrijfsdichtheid een extra belemmering vormt. Individuele land- en tuinbouwbedrijven opereren weliswaar binnen de wet- en regelgeving, maar de som der delen is meer dan ons land kan absorberen. De overheid is niet in staat geweest om samenlevingen van sectordoeleinden te vertalen naar bedrijfsniveaus, waardoor nationale doelen niet werden gehaald.

De uitkomsten van LCA's kunnen via TCA in geld worden uitgedrukt, en dat helpt om appels met peren te vergelijken: CO2-uitstoot met biodiversiteit of met watervervuiling. Het zou goed zijn als de beschreven ketenaanpak de gebiedsopgaves van de Nederlandse en Europese overheid helpt versnellen. Dan trekken markt en overheid aan hetzelfde touw.

VOORKOMEN IS BETER
Kijkend naar de term True Pricing is het naar onze mening niet zozeer de bedoeling om de berekende meerprijs te steken in het repareren van schade, maar te werken aan het voorkomen ervan. Daadwerkelijke verduurzaming met een eerlijke compensatie voor de meerkosten is de meest wenselijke route.

PIERRE BERNTSEN
Directeur Agrarische Bedrijven ABN Amro

Daadwerkelijke verduurzaming met een eerlijke compensatie voor de meerkosten is de meest wenselijke route, stelt Pierre Berntsen van ABN Amro.

We hebben als samenleving een voedselstelsel gecreëerd dat kwalitatief hoogwaardig, veilig en goedkoop voedsel aanbiedt aan miljoenen consumenten in binnen- en buitenland. De financiële voordelen van toegenomen efficiëntie en productiviteit zijn veelal doorgegeven aan vervolgschakels in de keten. Met aan het einde de consument die door de jaren heen steeds minder uitgeeft aan steeds meer en meer bewerkt voedsel. Dit voedselstelsel drukt echter op onze leefomgeving en de bestaanszekerheid van zwakke schakels in de voedselketen, vooral boeren, tuinders en vissers, in Nederland en daarbuiten. De zogeheten externe kosten hebben we veronachtzaamd.

Voor Nederland geldt dat de grote bedrijfsdichtheid een extra belemmering vormt. Individuele land- en tuinbouwbedrijven opereren weliswaar binnen de wet- en regelgeving, maar de som der delen is meer dan ons land kan absorberen. De overheid is niet in staat geweest om samenlevingen van sectordoeleinden te vertalen naar bedrijfsniveaus, waardoor nationale doelen niet werden gehaald.

We zien de afgelopen jaren een toename van doelen en verplichtingen op het gebied van ESG (Environmental, Social and Governance). Denk aan de Klimaatwet, de Green Deal en het CSRD. Deze zullen verduurzaming verder aanjagen. Data over grondstoffen en productiewijzen wordt daarbij steeds belangrijker. Levenscyclusanalyses (LCA's) en True Cost Accounting (TCA) helpen alle partijen in de voedselketen met het ontrafelen van de belangrijkste pijnpunten en daarmee waar te beginnen.

De uitkomsten van LCA's kunnen via TCA in geld worden uitgedrukt, en dat helpt om appels met peren te vergelijken: CO2-uitstoot met biodiversiteit of met watervervuiling. Het zou goed zijn als de beschreven ketenaanpak de gebiedsopgaves van de Nederlandse en Europese overheid helpt versnellen. Dan trekken markt en overheid aan hetzelfde touw.

VOORKOMEN IS BETER
Kijkend naar de term True Pricing is het naar onze mening niet zozeer de bedoeling om de berekende meerprijs te steken in het repareren van schade, maar te werken aan het voorkomen ervan. Daadwerkelijke verduurzaming met een eerlijke compensatie voor de meerkosten is de meest wenselijke route. Boeren en tuinders verduurzamen daarnaast

Bij gewenste duurzaamheidsinspanningen waarvoor de markt niet betaalt, is de samenwerking aan zet, vindt Berntsen.

Foto: Dirk Hol

ook zonder dat dit tot meerkosten leidt. Zorgvuldige en efficiënte productie leidt niet alleen tot een lagere voetafdruk, maar vaak ook tot lagere kosten. In het geval dat duurzaamheidsinspanningen wel tot extra kosten leiden, hoort daar een prijscompensatie voor de meerkosten bij. Deze vorm van verduurzaming noem ik de koninklijke route. Tot slot zijn er nog de duurzaamheidsinspanningen waar de markt (nog) niet voor betaalt, maar die wel gewenst zijn. Hier is het de samenleving als geheel die een reële vergoeding betaalt. Voorbeelden hiervan zijn de ANLb-vergoedingen of investeringssubsidies. Mijn oproep aan spelers in en rond de voedingsketen is: leer van de uitgevers van keurmerken, je hoeft niet alles tot achter de komma te weten om te verduurzamen. En via TCA weten we steeds beter waar de hotspots liggen waar we samen aan kunnen werken. Want niemand kan de verduurzaming van ons voedselstelsel in zijn eentje dragen.

PIERRE BERNTSEN
Directeur Agrarische Bedrijven ABN Amro